

BROEDVOGELONDERZOEK

"DE PIELIS"

VOGELWERKGROEP
I.V.N. BERGEIJK/ EERSEL
REGIO BRABANT ZUID-OOST

OKTOBER 2003

Inhoud

- 1. Werkwijze**
  - 1.1 Bezoek data en tijden**
- 2. Gebiedsbeschrijving**
  - 2.1 Ligging**
  - 2.2 Vegetatie**
- 3. Territoria**
  - 3.1 Aantal vastgestelde territoria**
- 4. Soort bespreking**
  - 4.1 Broedvogels**
- 5. Conclusie**
  - 5.1 Vogeldichtheden**
  - 5.2 Beheersadvies**
  - 5.3 Samenvatting**

BROEDVOGEL ONDERZOEK

''DE PIELIS''

Het onderzochte gebied is voor zover ons bekend is, nog nooit gekarteerd.

Aan dit onderzoek hebben de navolgende personen hun medewerking verleend.

- Ineke van de Broek
- Paul Brom
- Wout Couwenberg
- Ben Geraerts
- Fred van Hoof
- Dinie Jongejan
- Tinus Jongejan
- Hans van Nunen
- Albert van Otten
- Frank van Riemsdijk
- Koos Slenders

1. Werkwijze

Voor de kartering is de B.M.P. methode gebruikt. Dit is een uitgebreide territoriumkartering volgens de handleiding: SOVON BROEDVOGEL MONITORING PROJECT (uitgave 1996). Als belangrijkste territorium indicerende waarneming kunnen zang en balts worden genoemd. De inventarisatie is te voet met twee of meer personen uitgevoerd. Het is een redelijk goed te belopen wandelgebied dat op wegen en paden voor iedereen toegankelijk is.

1.1 Bezoekdata en tijden

1.	29 mrt.	07.15 u – 08.30 u
2.	5 apr.	07.15 u – 08.45 u
3.	19 apr.	06.15 u – 07.45 u
4.	3 mei	06.00 u – 07.30 u
5.	17 mei	06.30 u – 07.45 u
6.	31 mei	06.30 u – 07.30 u
7.	7 jun.	06.30 u – 08.00 u

Namens de vogelwerkgroep van het I.V.N. Bergeijk / Eersel.

Oktober 2003

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging

Het geïnventariseerd gebied bevindt zich in het zuidoosten van Noord-Brabant in de gemeente Bergeijk, is gelegen in respectievelijk kaartblad 57 atlasblok 22 en kilometerblokken 31-32-41-42 (zie bijlage 1)

De oppervlakte van het gebied bedraagt ca. 90 ha. en is bijna in zijn geheel in erfpacht van de gemeente Bergeijk.

In het westen wordt het gebied begrensd door een smalle houtsingel. Zowel in het noorden als in het oosten grenst het gebied aan bospercelen. In het noorden aan de bossen van grenspark De Kempen, in het oosten aan Rijsheuvel en Bergeijksche Stukken. Hiervan zijn de randen van deze bossen in onze inventarisatie opgenomen. Ten zuiden van het gebied zijn nog enkele akkers en een klein bosperceel gesitueerd. De ontsluitingsweg (Lindendreef) van het gebied de Pielis naar het gemeentedorp Weebosch loopt door het noordelijke gedeelte van het inventarisatiegebied. Ook ligt er oostelijk van het midden een onverharde weg met een eveneens onverhard fietspad erlangs, die de verbinding vormt van de ene naar de andere ontsluitingsweg (Kapelweg). Deze laatste gaat naar het gemeentedorp Luijksgestel.

2.2 Vegetatie

Het gebied dat ongeveer 90 ha groot is, bestaat voor het grootste gedeelte uit akkerland, alleen in het noordoosten ligt een perceel bos met een oppervlakte van ongeveer 2.5 ha.

De bovenbegroeiing van dit bos bestaat hoofdzakelijk uit grove den, met aan de westkant langs de Lindendreef en buitenste randen enkele eiken en berken. Dit bos heeft als onderbegroeiing grassen en enkele heidestruiken.

Langs de Lindendreef en de onverharde verbindingsweg ligt een houtsingel van ongeveer 10 meter breed. De bovenbegroeiing van deze singels bestaat uit zomereik en enkele berken met daar tussen struiken van inlandse vogelkers en lijsterbes. De onderbegroeiing bestaat uit grassen. Aan de oostzijde van de onverharde weg staan berken en eiken. Verder zijn er in het gebied nog een 3-tal smalle singels met een breedte van 4 à 5 meter aanwezig. Ook deze bovenbegroeiing bestaat bijna geheel uit zomereik. De onderbegroeiing is ook hier bijzonder weinig, uitgezonderd de grassen.

Het bos ten noorden van het gebied heeft door sterke uitdunning van de eerste 10 meter sinds kort een natuurlijke overgang van akkerland naar dennenbos.

De bovenbegroeiing bestaat derhalve maar uit enkele dennen, met hier en daar een zomereik en enkele berken. Als onderbegroeiing kunnen worden aangemerkt inlandse vogelkers, jonge berk en eik, spork en grassen.

Oostelijk van het gebied is dennenbos aanwezig met aan de randen een bovenbegroeiing van berken. De onderbegroeiing bestaat uit grassen.

Langs de Lindendreef in het noordoosten ligt nog een klein perceel gemengd bos met den, eik en berk.

(Voor de vruchtteelt op de akkers ten tijde van onze inventarisatie zie bijlage 2).

3 Territoria

3.1 Aantal vastgestelde territoria

Kaart	Soort	Aantal	Kaart	Soort	Aantal
1	Scholekster	1	15	Tjiftjaf	5
2	Kievit	2	16	Fitis	4
3	Wulp	2	17	Goudhaantje	5
4	Houtduif	3	18	Matkop	2
5	Grote Bonte Specht	1	19	Kuifmees	7
6	Boomleeuwerik	2	20	Zwarte mees	1
7	Veldleeuwerik	3	21	Pimpelmees	6
8	Graspieper	1	22	Koolmees	12
9	Witte Kwikstaart	4	23	Boomkruiper	5
10	Winterkoning	6	24	Vlaamse Gaai	2
11	Roodborst	7	25	Zwarte Kraai	5
12	Gekraagde Roodstaart	2	26	Vink	16
13	Merel	3	27	Geelgors	4
14	Zwartkop	5			

In totaal zijn 116 territoria vastgesteld. Op 27 soortkaarten zijn deze territoria aangegeven

4 Soortbespreking

4.1 Broedvogels

Geelgors (rode lijst)

De geelgors is in Nederland een broedvogel waarvan het voorkomen vrijwel geheel beperkt is tot de hoge zandgronden. De soort is in Nederland een standvogel. Vanaf eind maart wordt begonnen met de nestbouw. Het nest is een simpele constructie van grassen en bladeren en bevindt zich op de grond. De geelgors scharrelt op de grond zijn voedsel bijeen, voornamelijk insecten in de zomer, kruiden en zaden in de herfst en winter. Zijn favoriete biotoop bestaat uit cultuurlandschap met zandige akkers, open plekken in bossen en andere open gebieden met struiken en heggen.

Gekraagde Roodstaart

Broedt in open oude loofbossen en gemengde bossen, bosschages, parken en boomgaarden. Zit vaak in bomen en vliegt vanaf zijn zitpost naar de grond om insecten op te jagen en te vangen.

Roodborsttapuit

Komt vaak voor in heides, hoogvenen en andere gebieden met lage struiken, ook in extensief gebruikte agrarische gebieden. Sommige van deze vogels blijven hier overwinteren, andere trekken in het najaar naar Middellandse-Zeegebieden. Foerageert vaak op de grond en zit bijna altijd in de toppen van struiken, voortdurend schokkend met vleugels en staart. (Is helaas in dit gebied niet waargenomen).

5 Conclusie

5.1 Vogeldichtheden

Het geïnventariseerd gebied De Pielis heeft een broedvogeldichtheid van 1,3 paren/ ha. Dit is niet veel in vergelijking met het areaal aan beplanting in dit gebied.

De grootste vogeldichtheid is aan de noordzijde, in het overgangsgebied van akkerland naar bos en het bosperceel in het noordoosten. Zowel de smalle als de bredere singels zijn door broedvogels slecht vertegenwoordigd. Ook het akkerland, waar men toch een aantal weidevogels verwacht, is de broedvogeldichtheid schaars te noemen.

5.2 Beheersadviesen

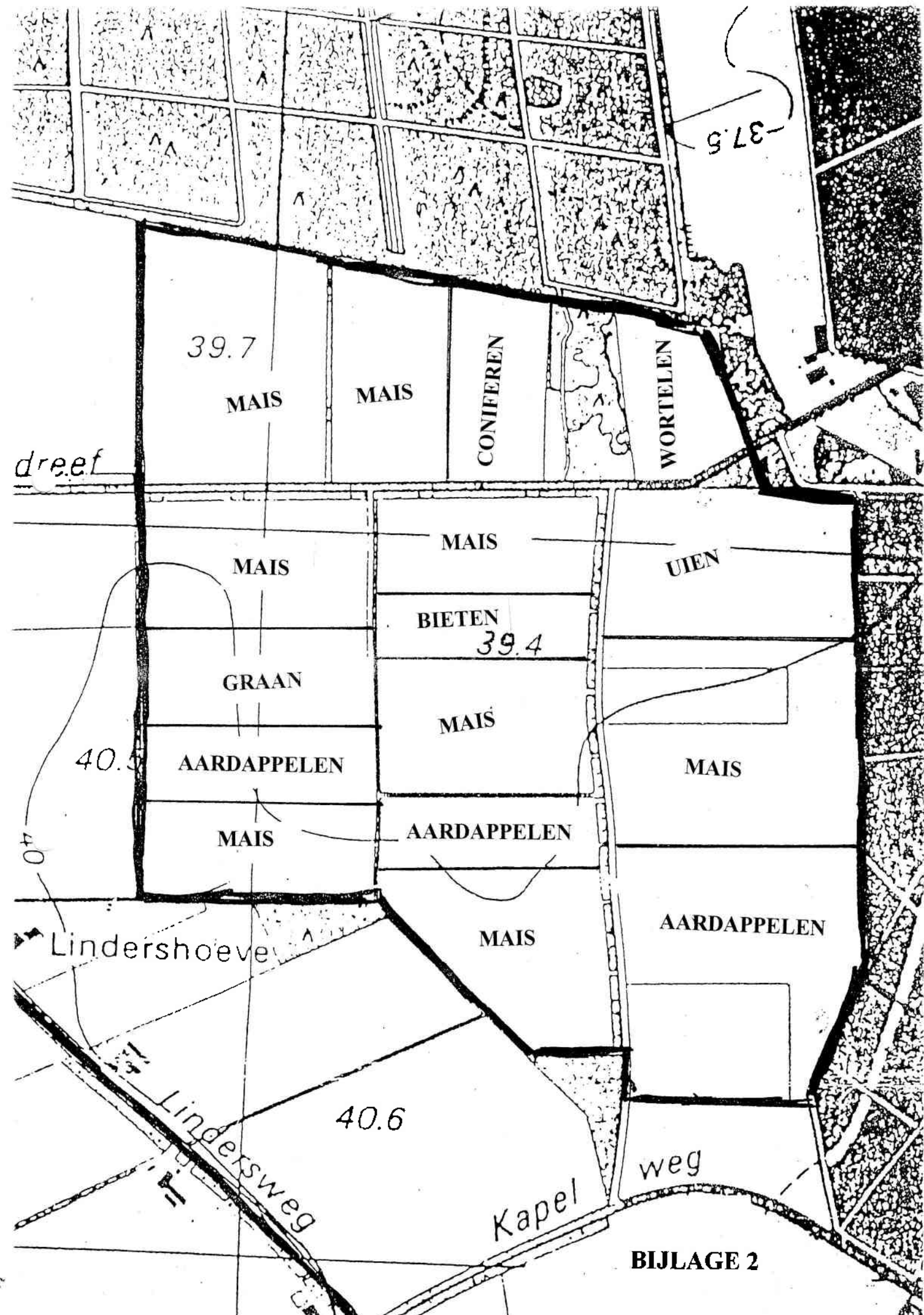
Zoals eerder in dit rapport aangegeven is aan de noordzijde van het gebied sinds kort een flink aantal bomen gekapt. Daardoor kan er door de ontstane ruimte makkelijker een kruidlaag en struikgewas vormen. Dit zou naar onze mening ook aan de oostkant van het gebied moeten gebeuren. Ten aanzien van de singels zou het aanbevelingswaardig zijn als deze breder werden en een geleidelijke overgang van kruidlaag via struwelen naar bomen kregen, waarbij ook beshoudende struiken aangeplant zouden moeten worden. Ook zouden er gedeelten van akkers braak moeten komen liggen, bij voorkeur langs de singels, zodat deze kunnen verruigen.

5.3 Samenvatting

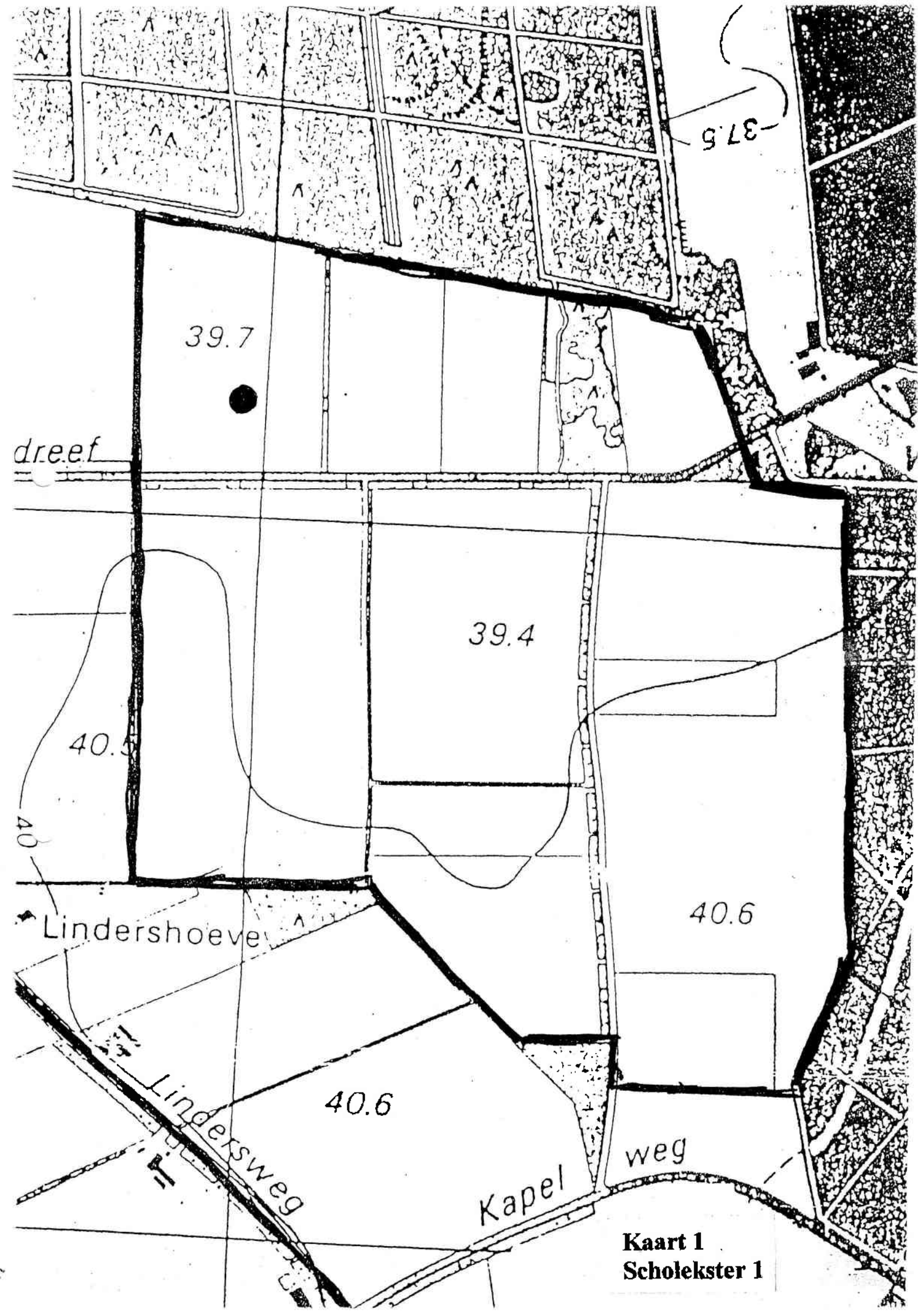
Het gebied De Pielis is in het voorjaar 2003 door de vogelwerkgroep I.V.N. Bergeijk/Eersel gekarteerd. Voor deze kartering is de B.M.P.methode toegepast. Het terrein heeft een oppervlakte van ongeveer 90 ha. In het gebied zijn 27 soorten broedvogels vastgesteld. Hiervan staat de geelgors op de rode lijst van bedreigde vogelsoorten.

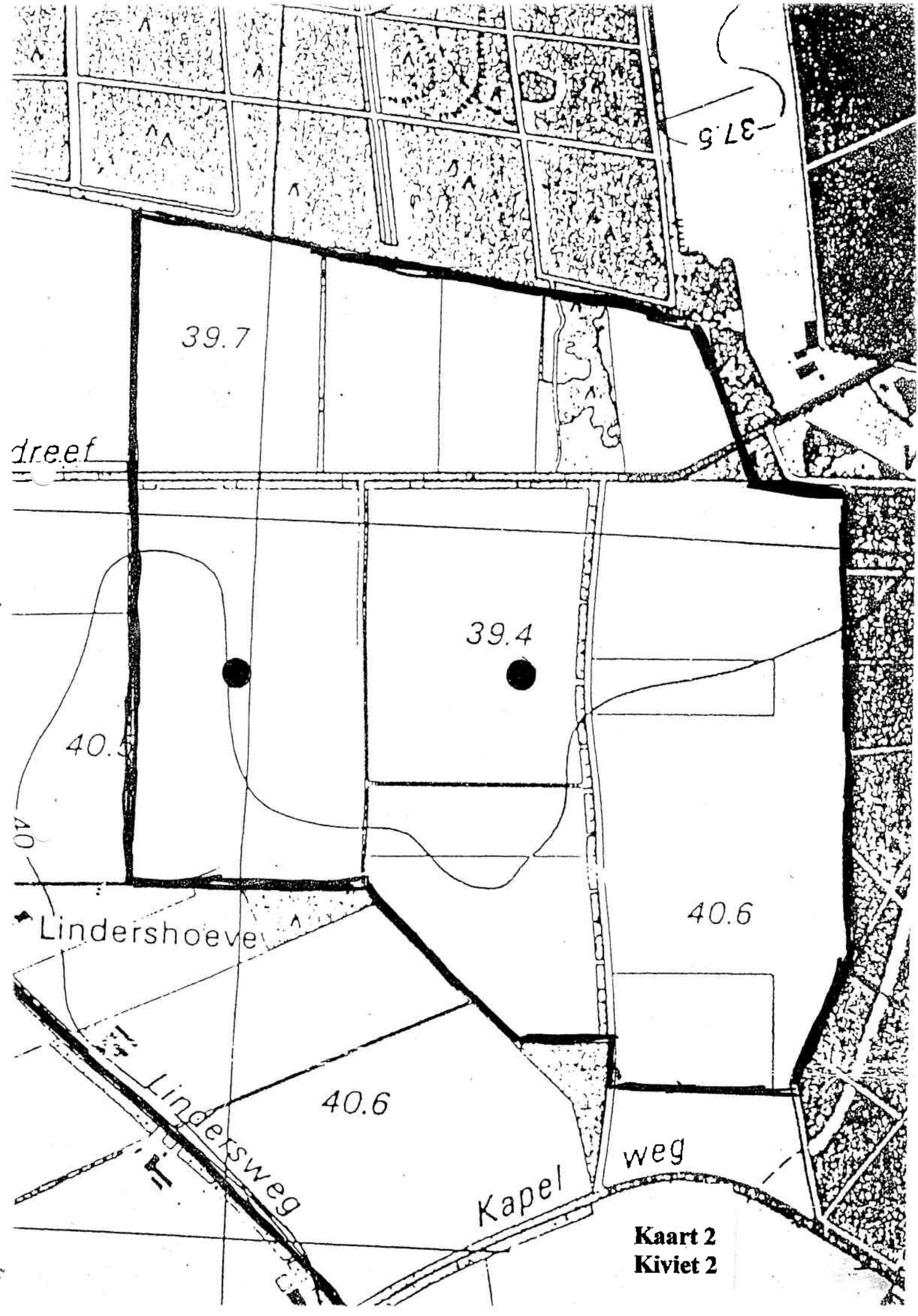

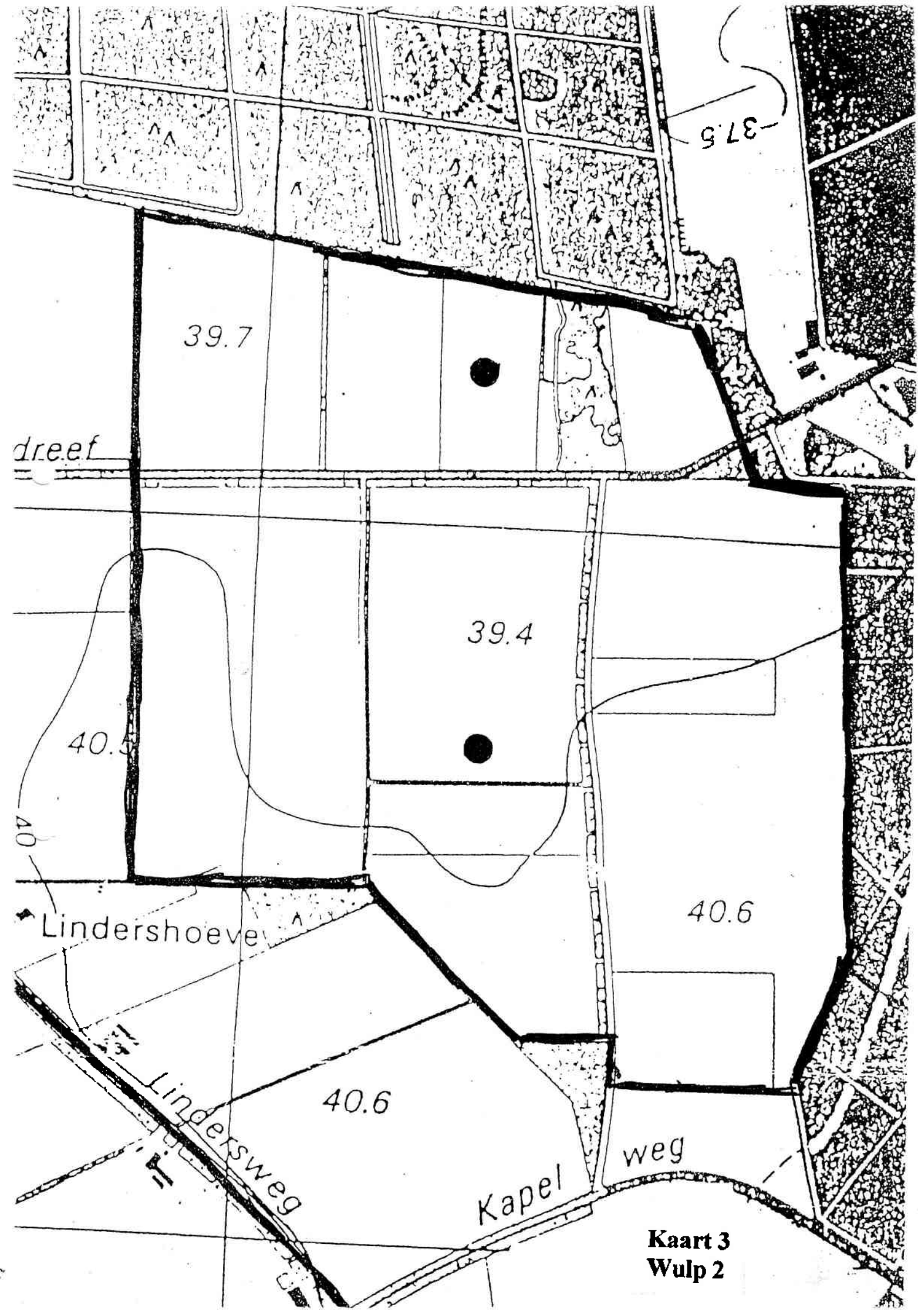

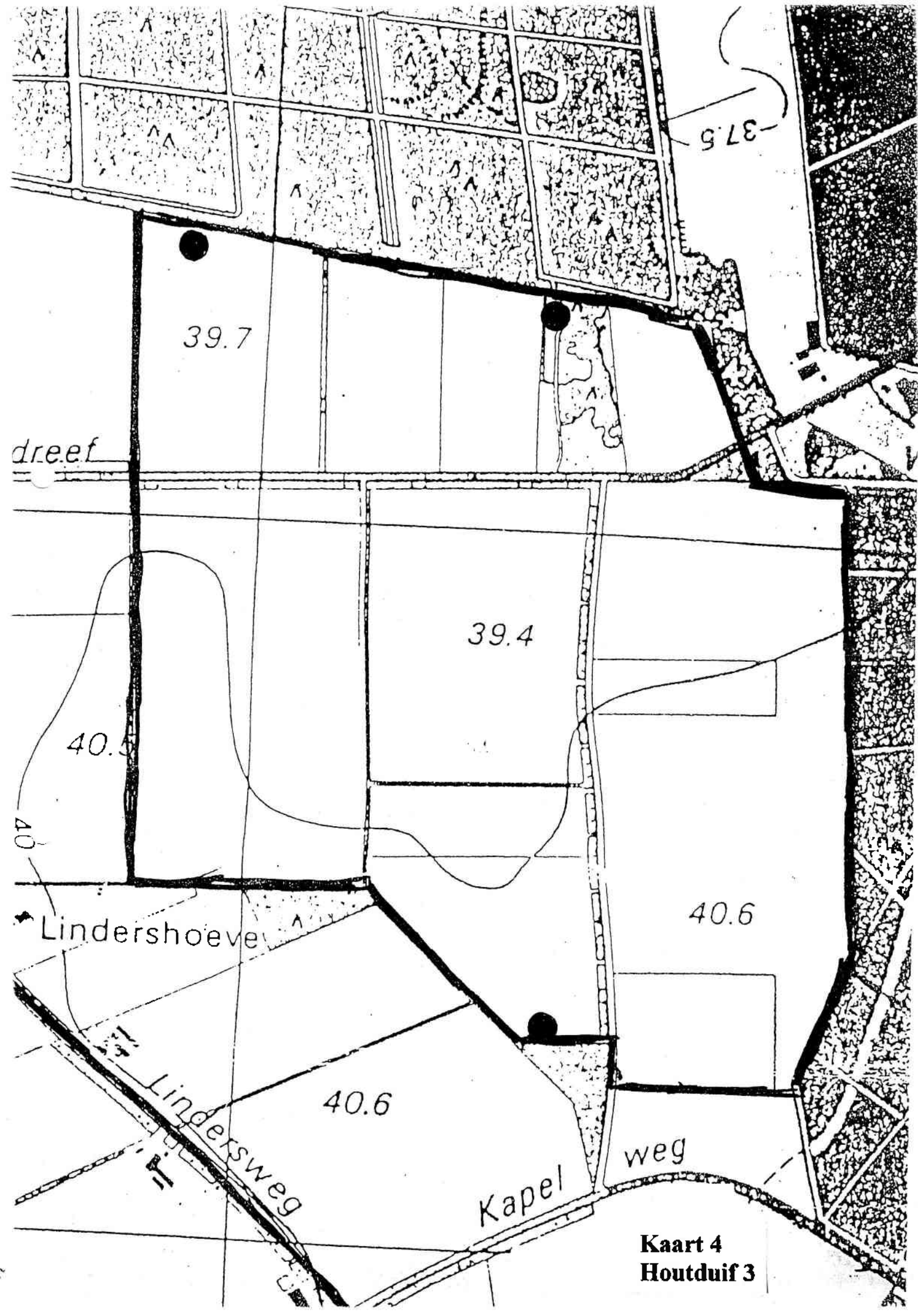

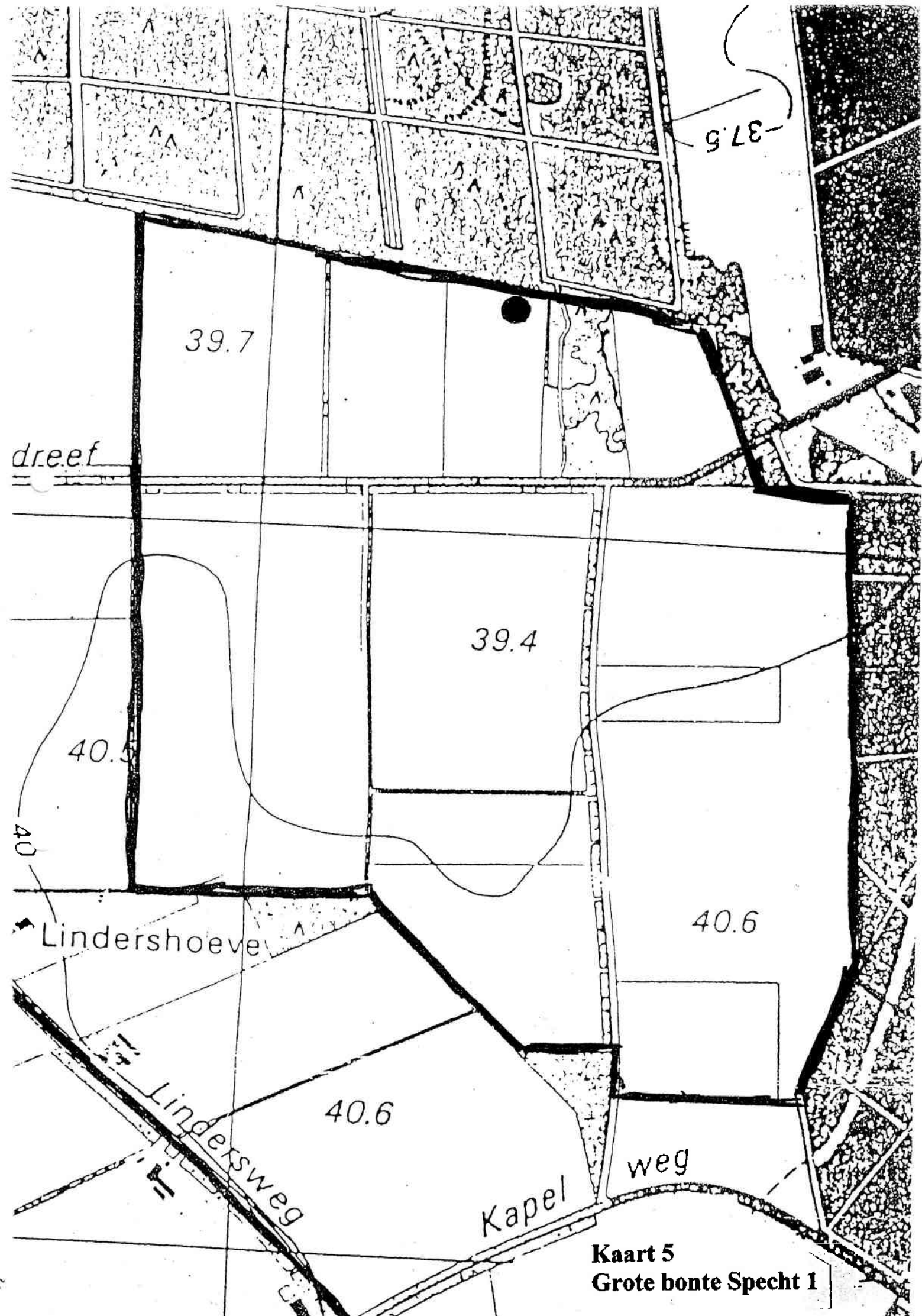

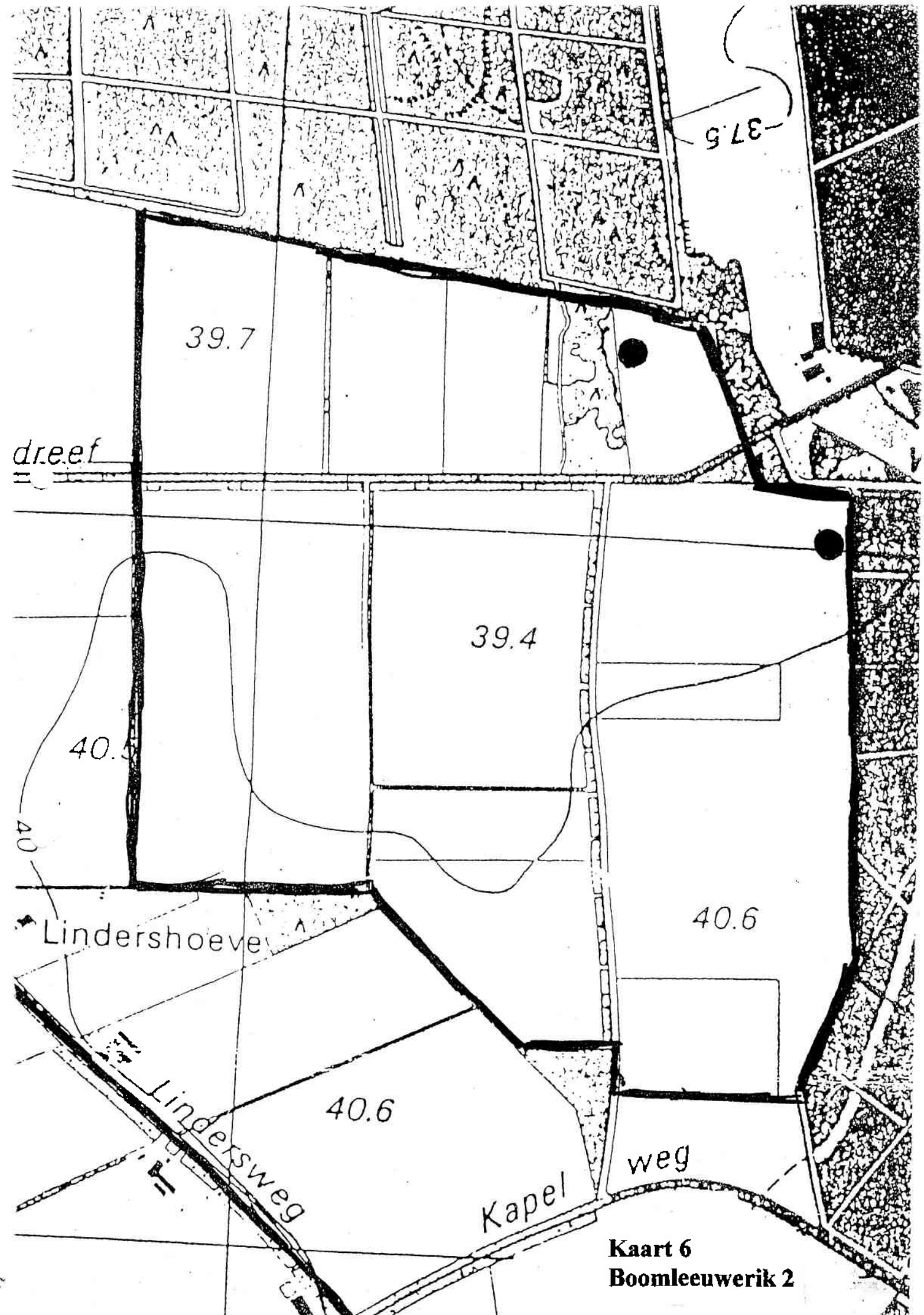

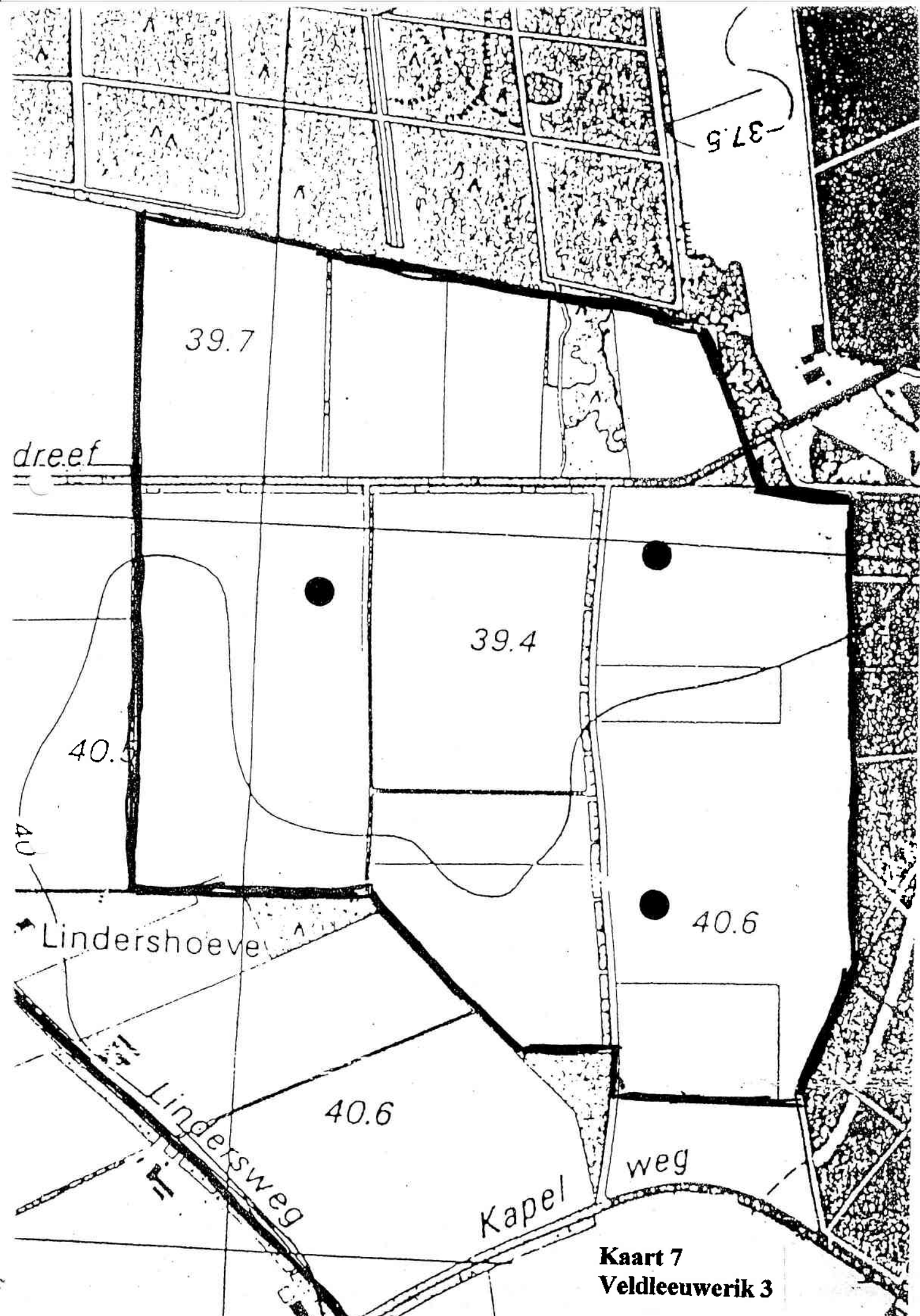
Kaart 4
Houtduif 3

Kaart 5
Grote bonte Specht 1

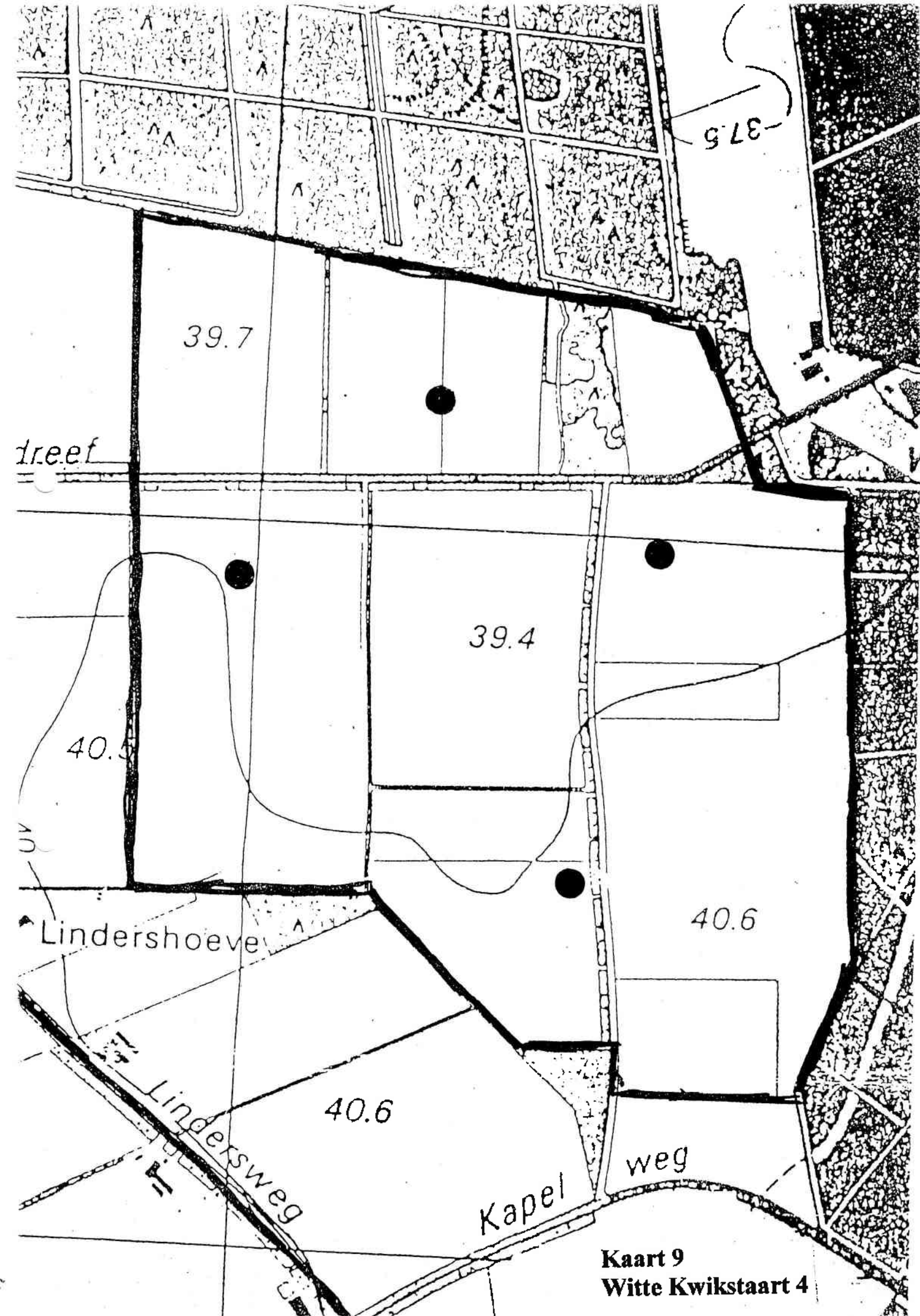

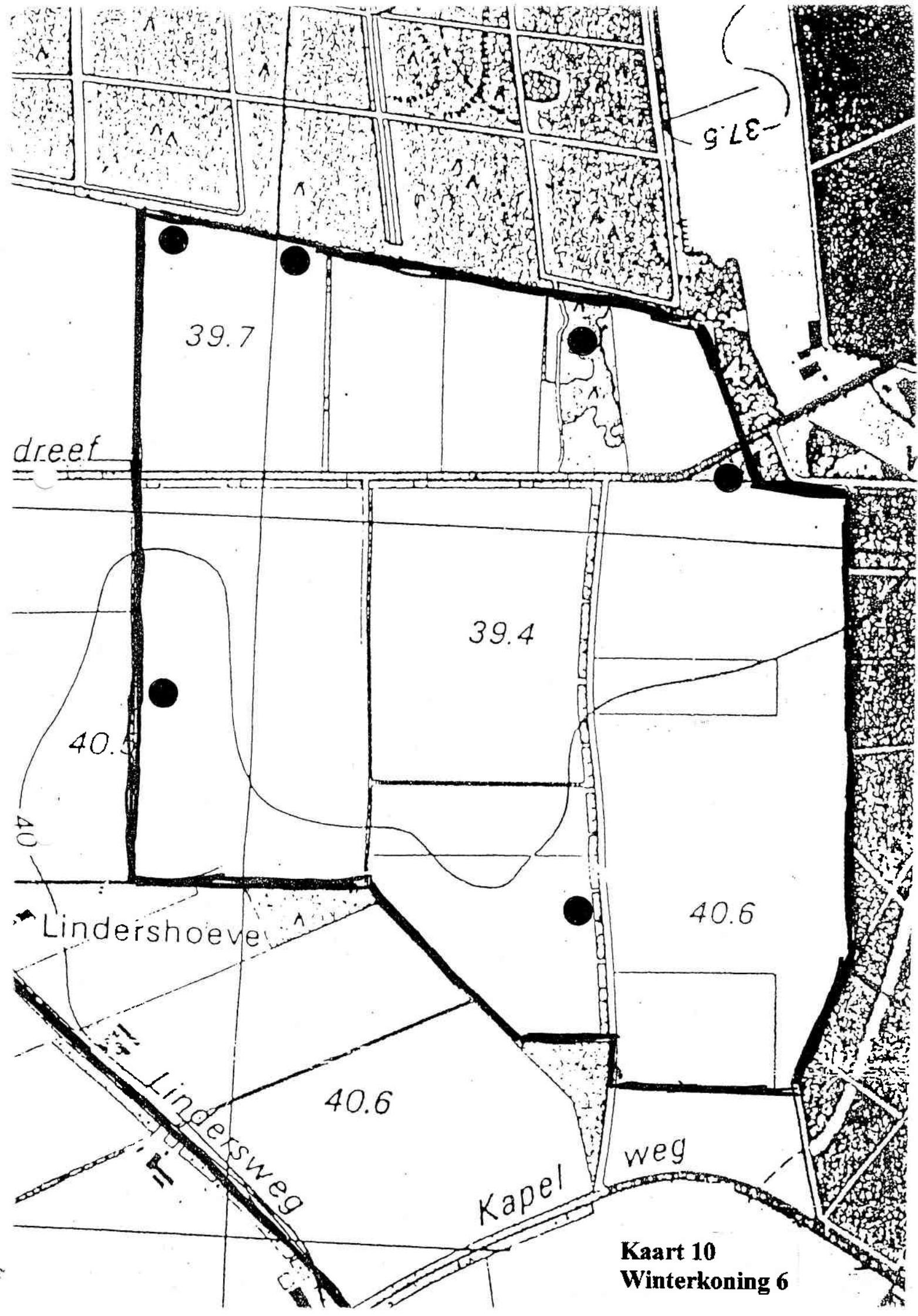

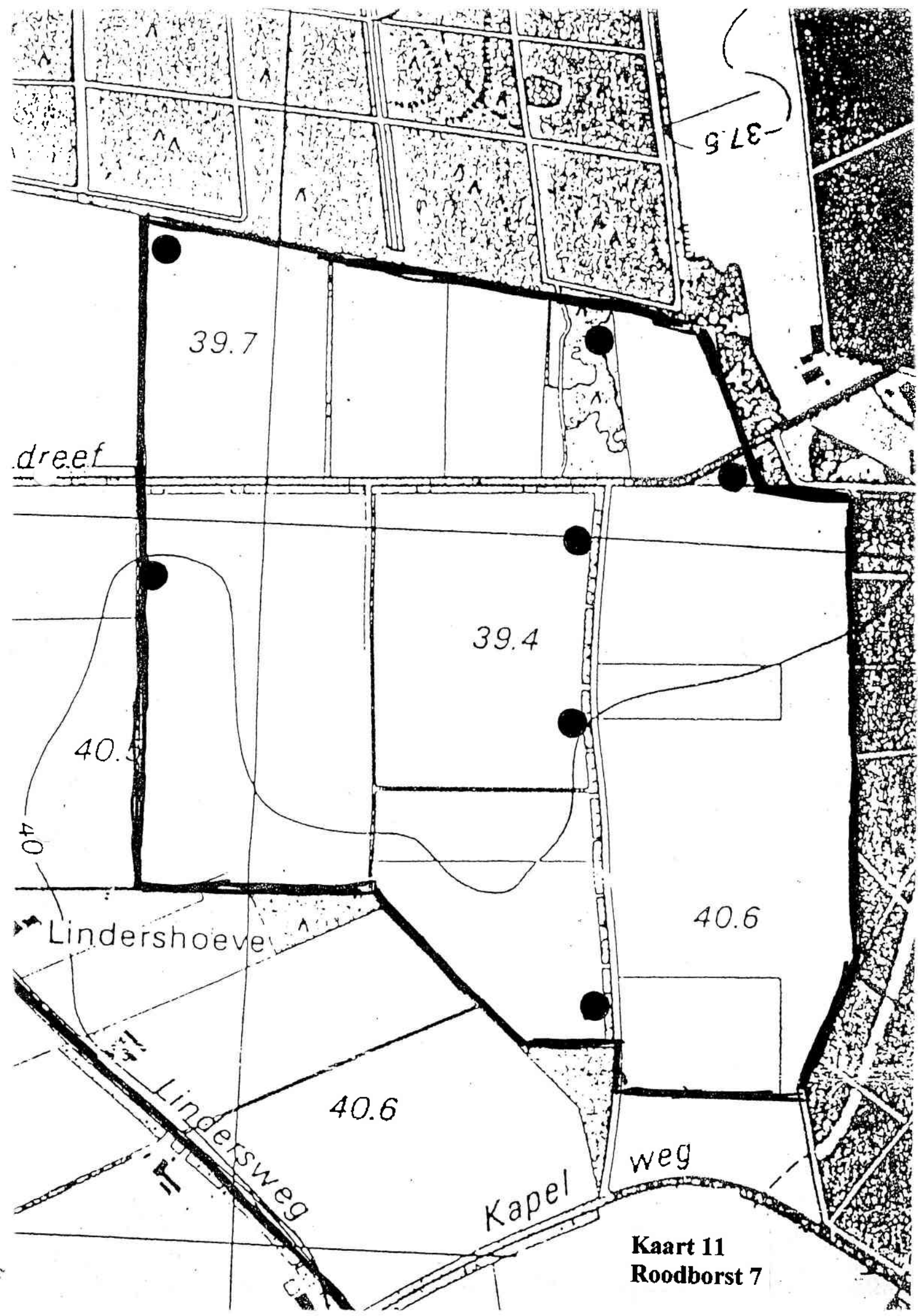

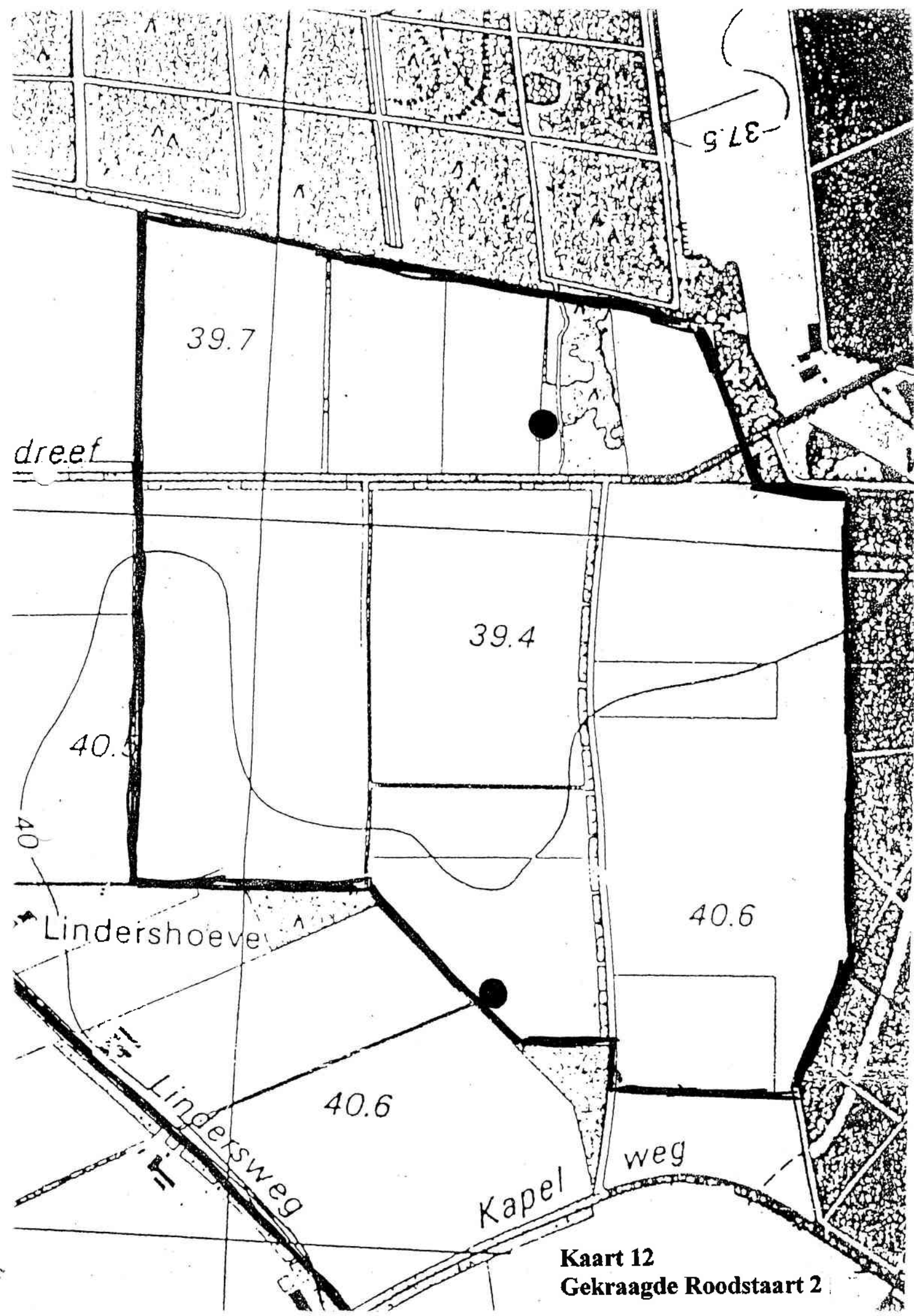

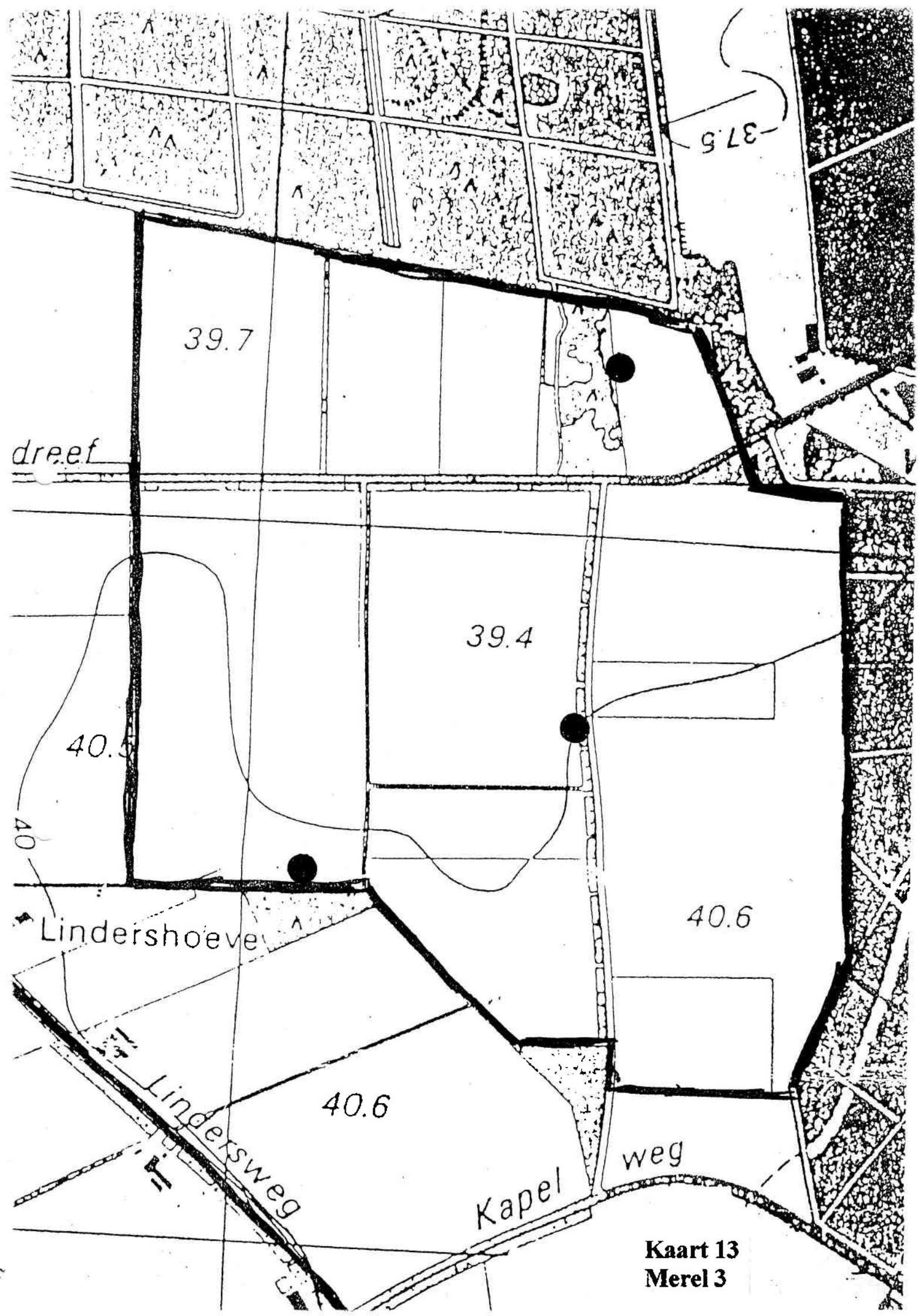

Kaart 10
Winterkoning 6

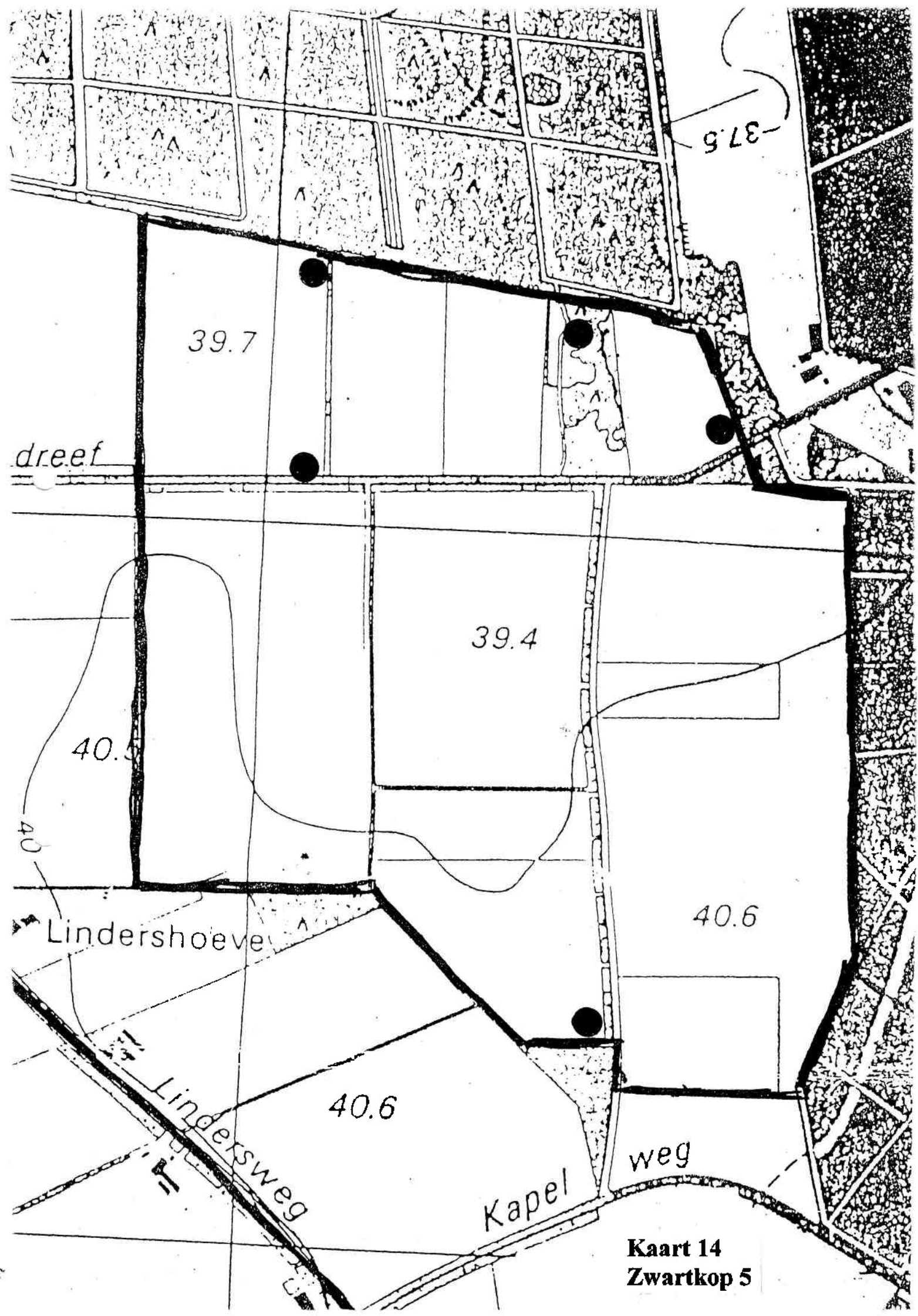

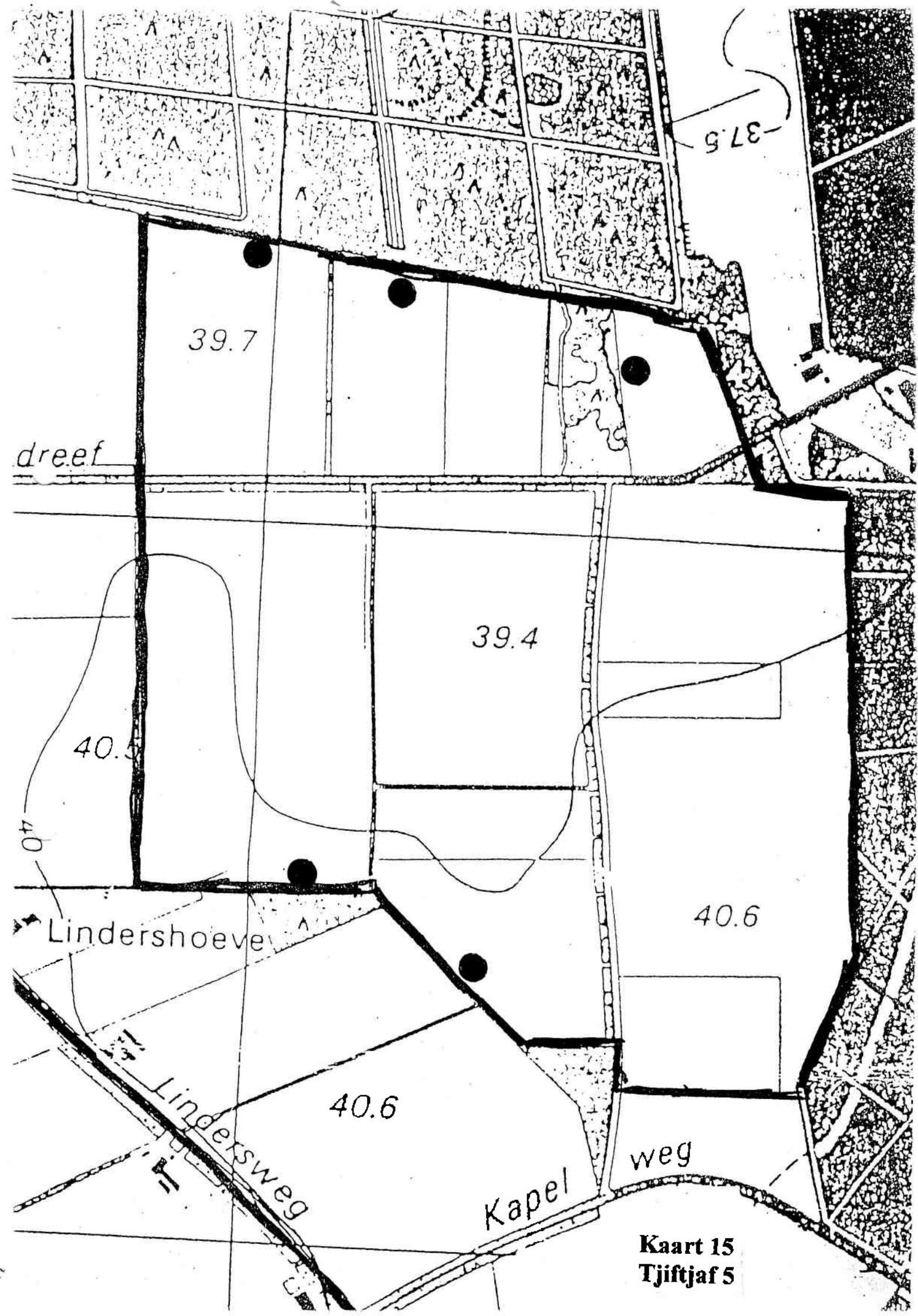

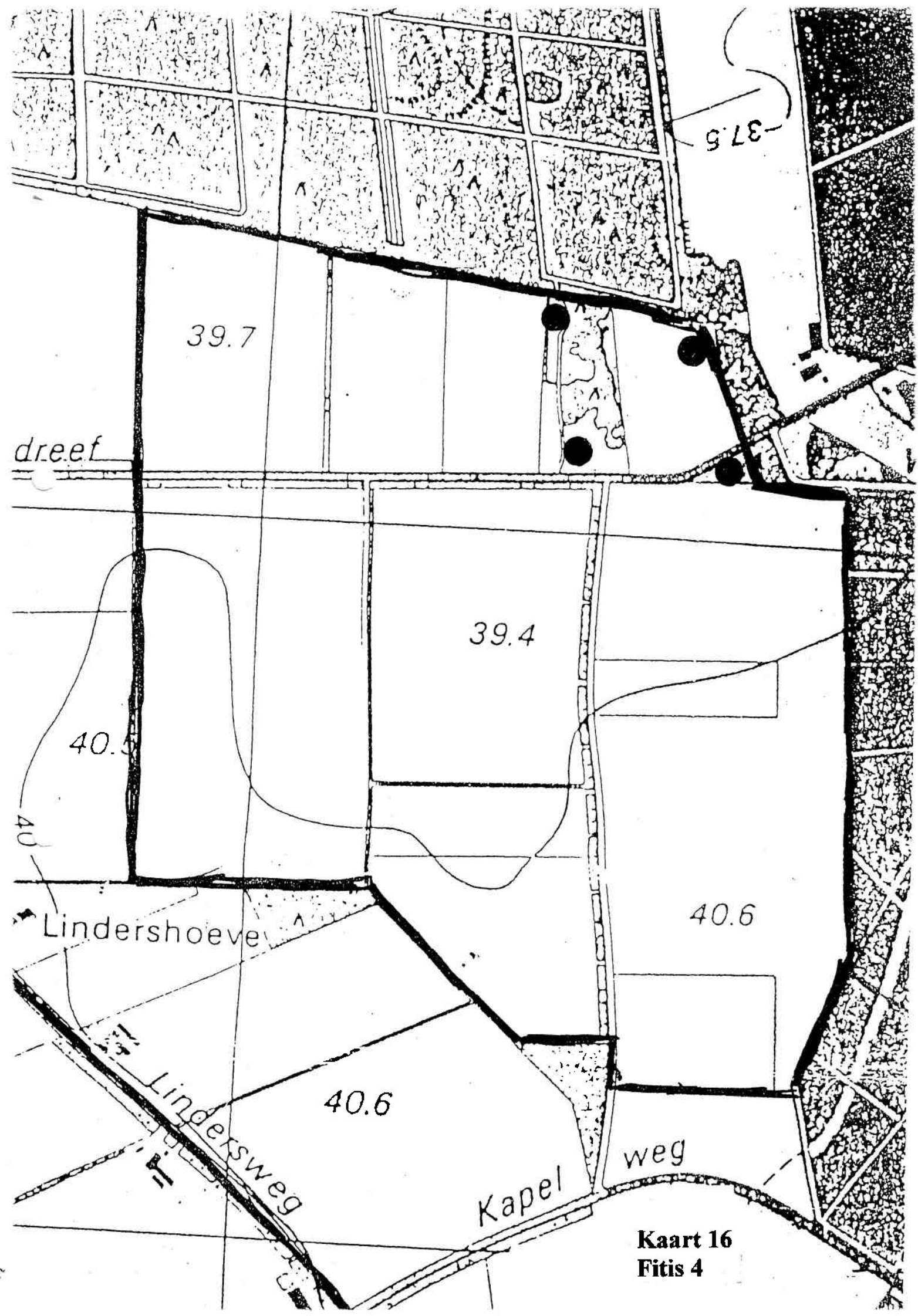

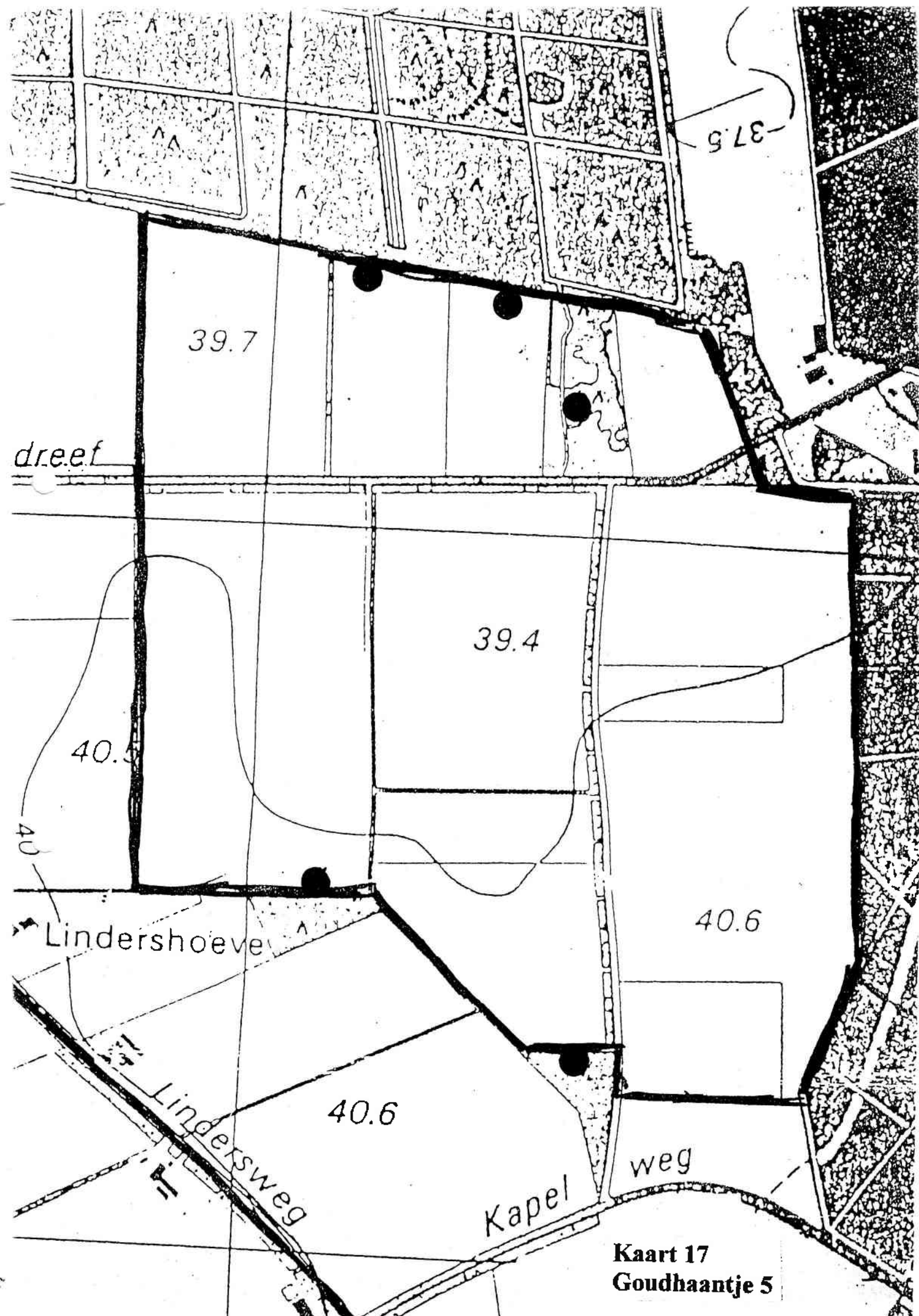

Kaart 15
Tjiftjaf 5

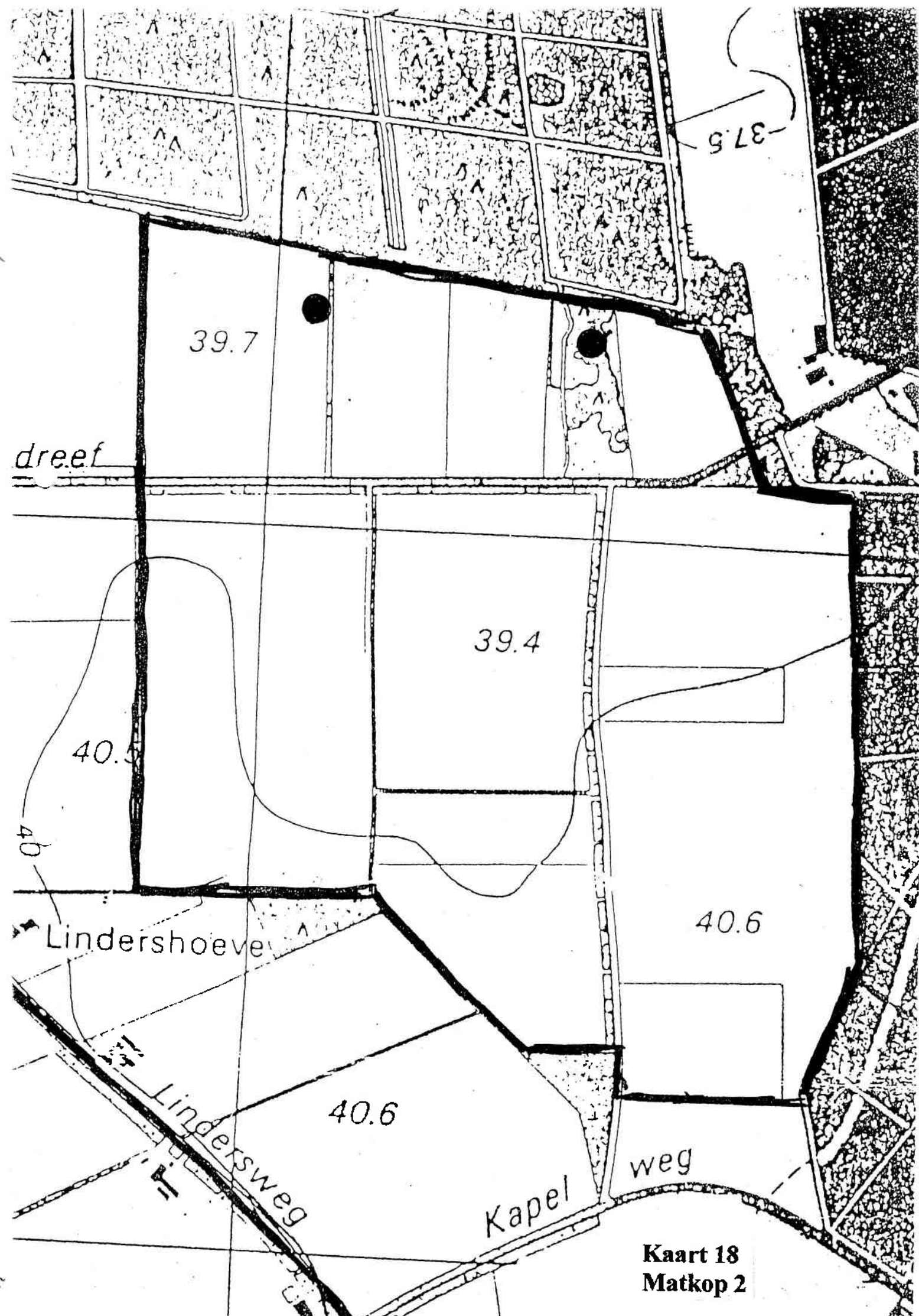
Kaart 16
Fitis 4

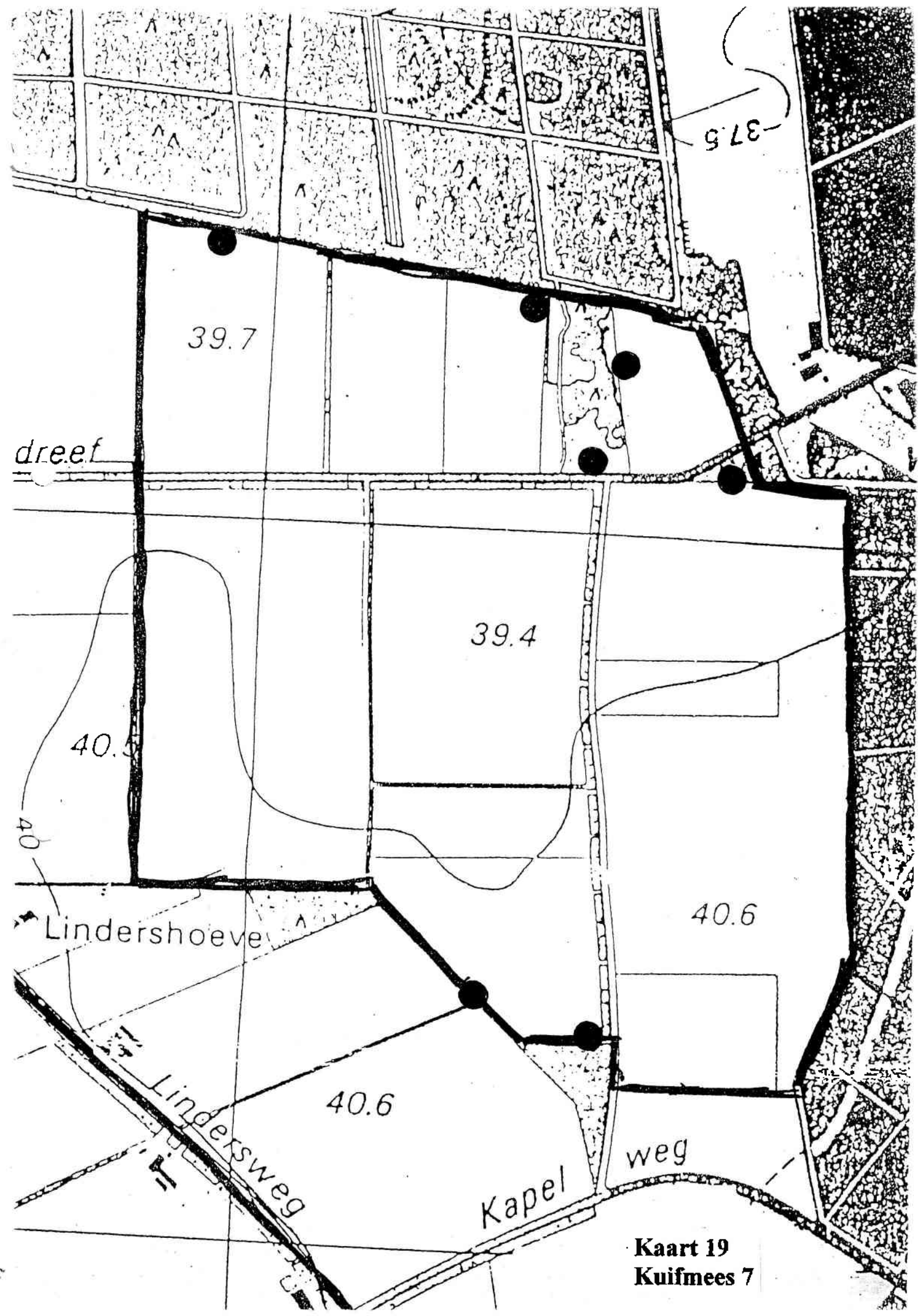

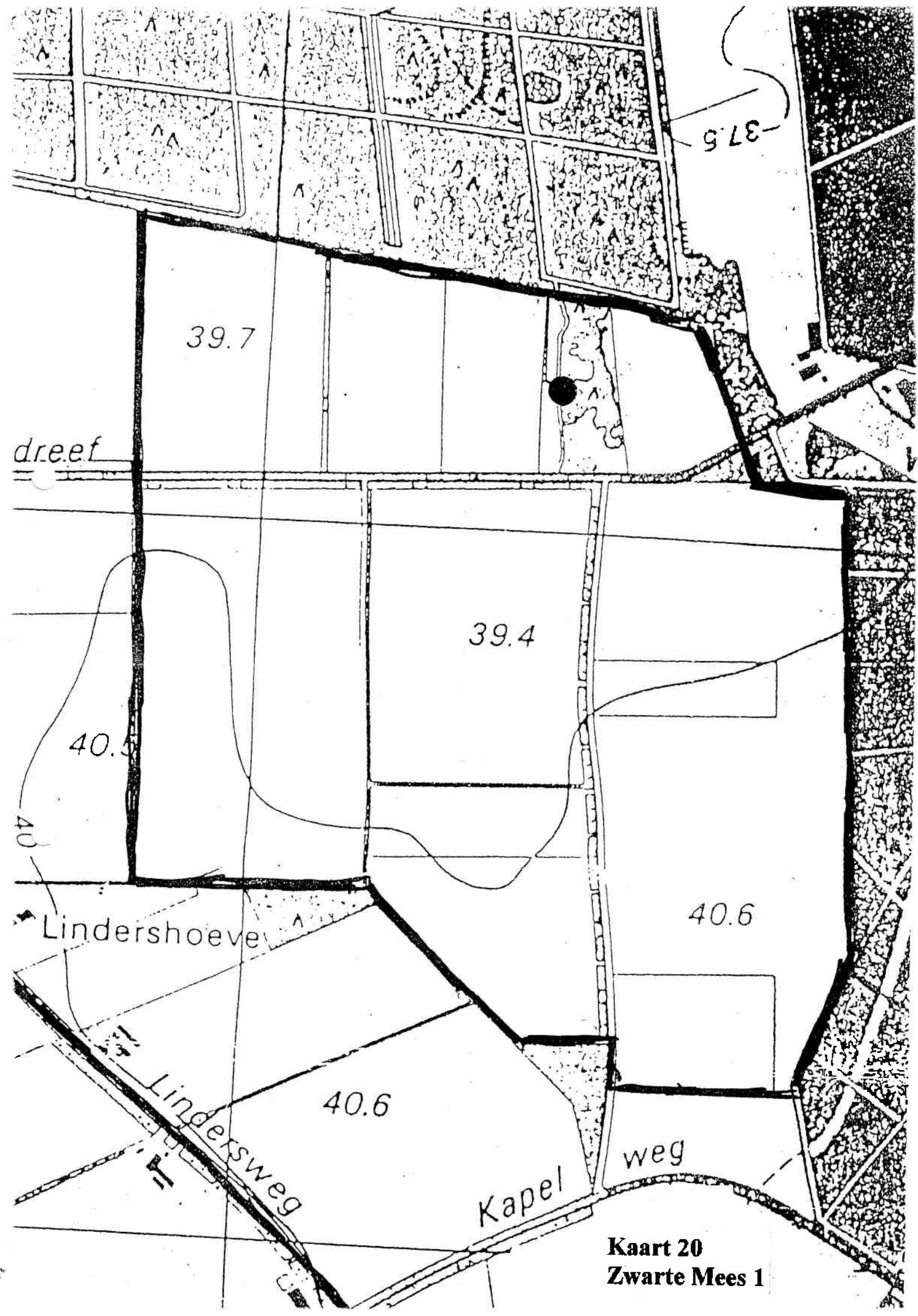
Kaart 17
Goudhaantje 5

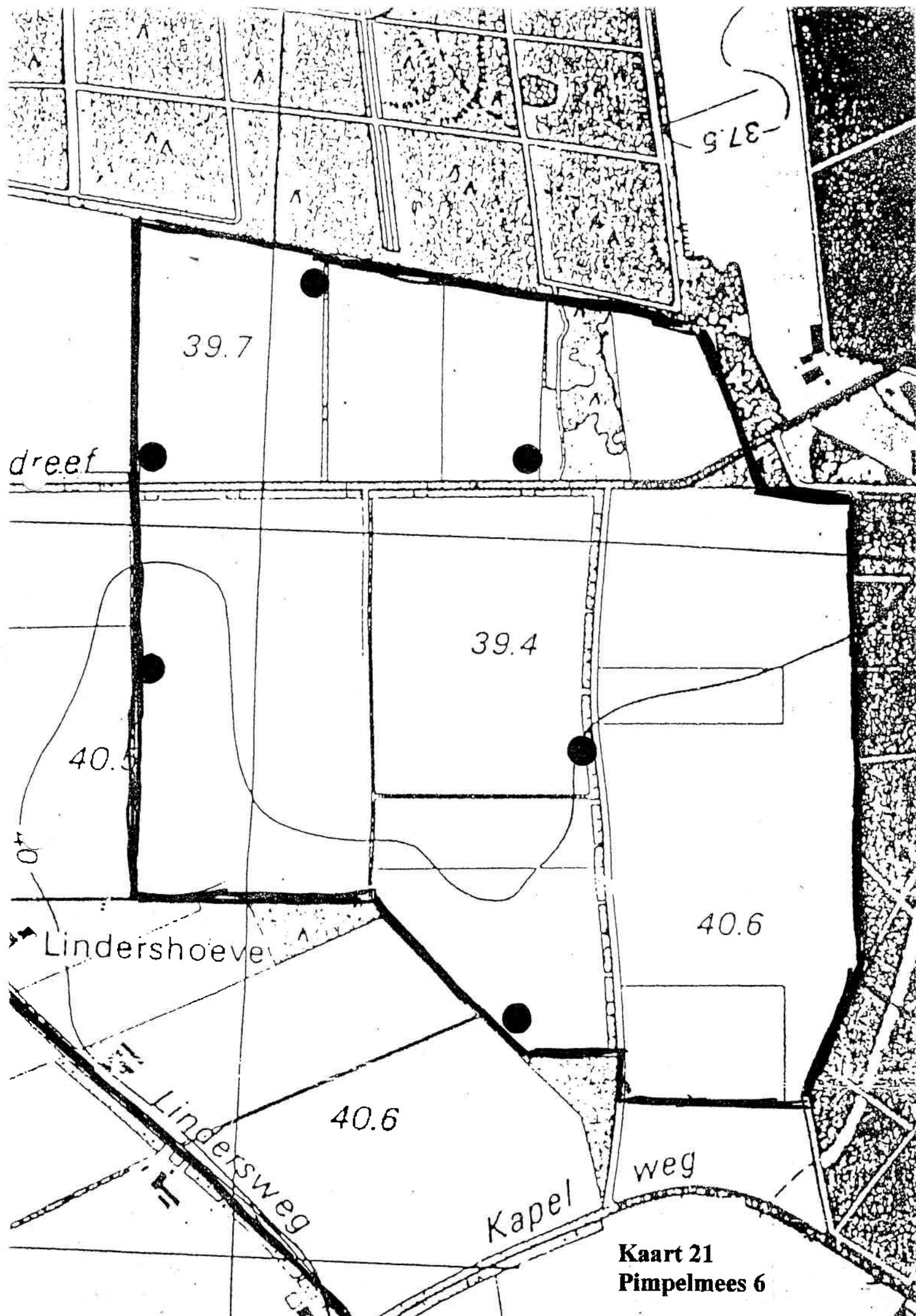

Kaart 19
Kuifmees 7

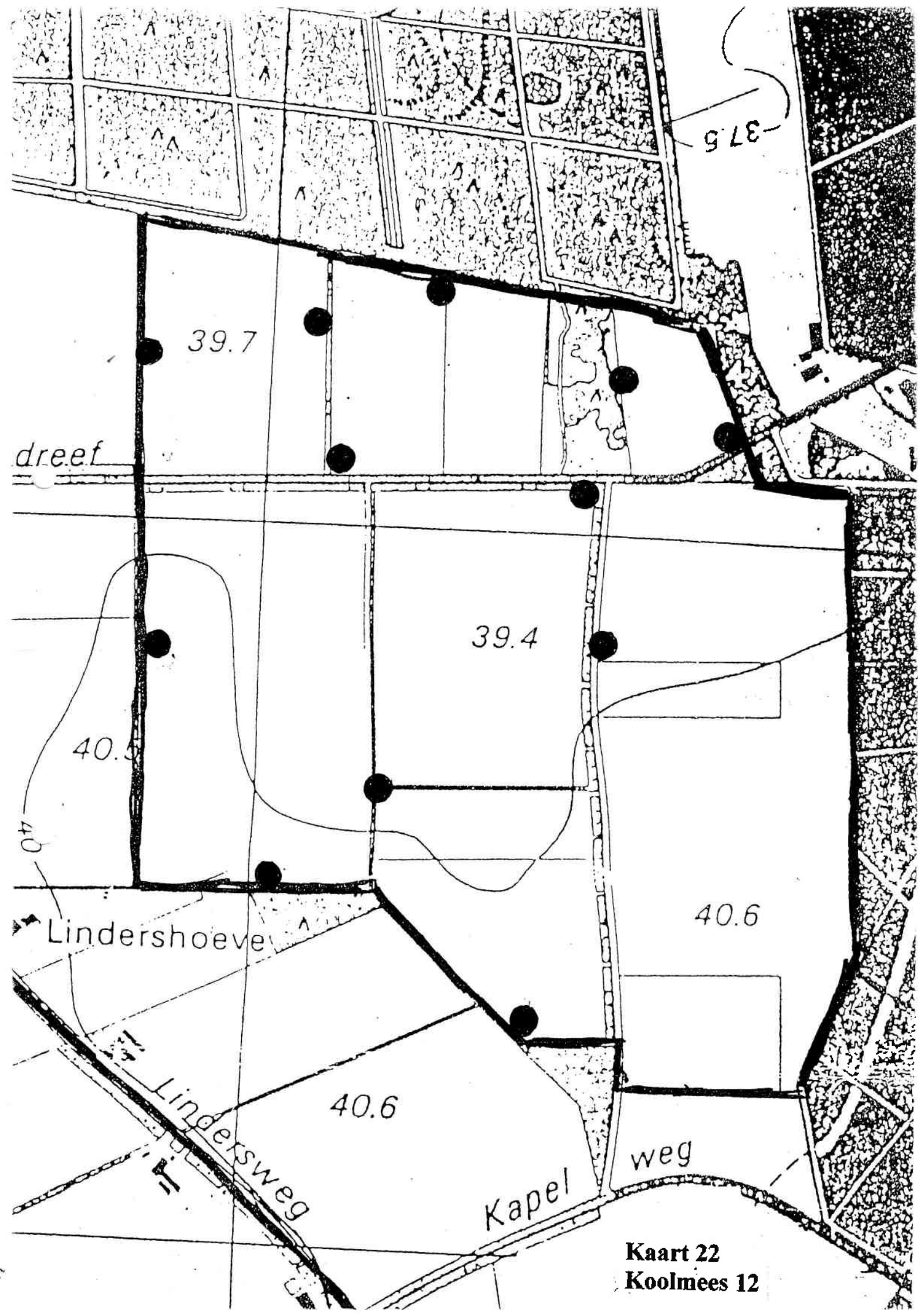
Kaart 20
Zwarte Mees 1

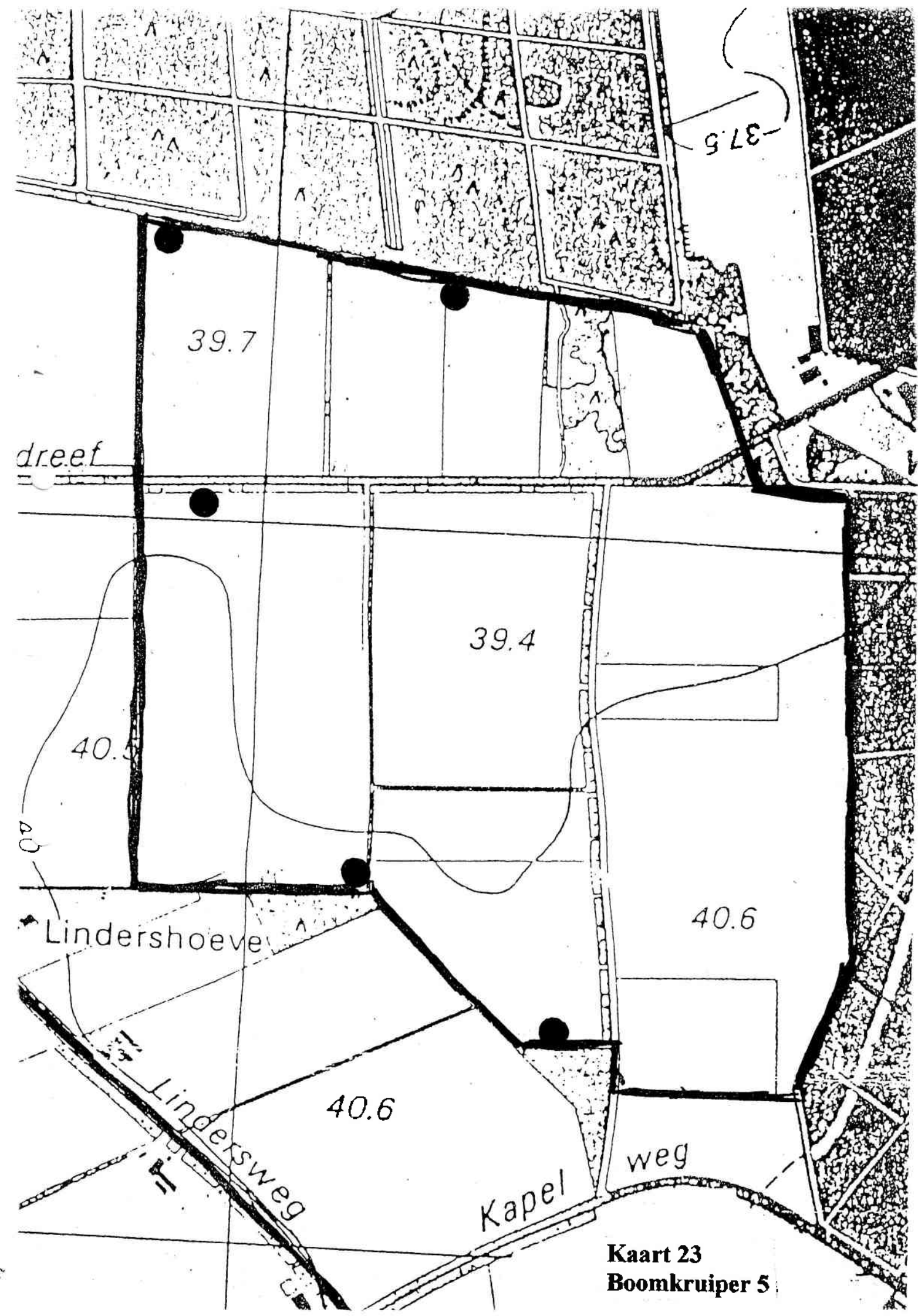

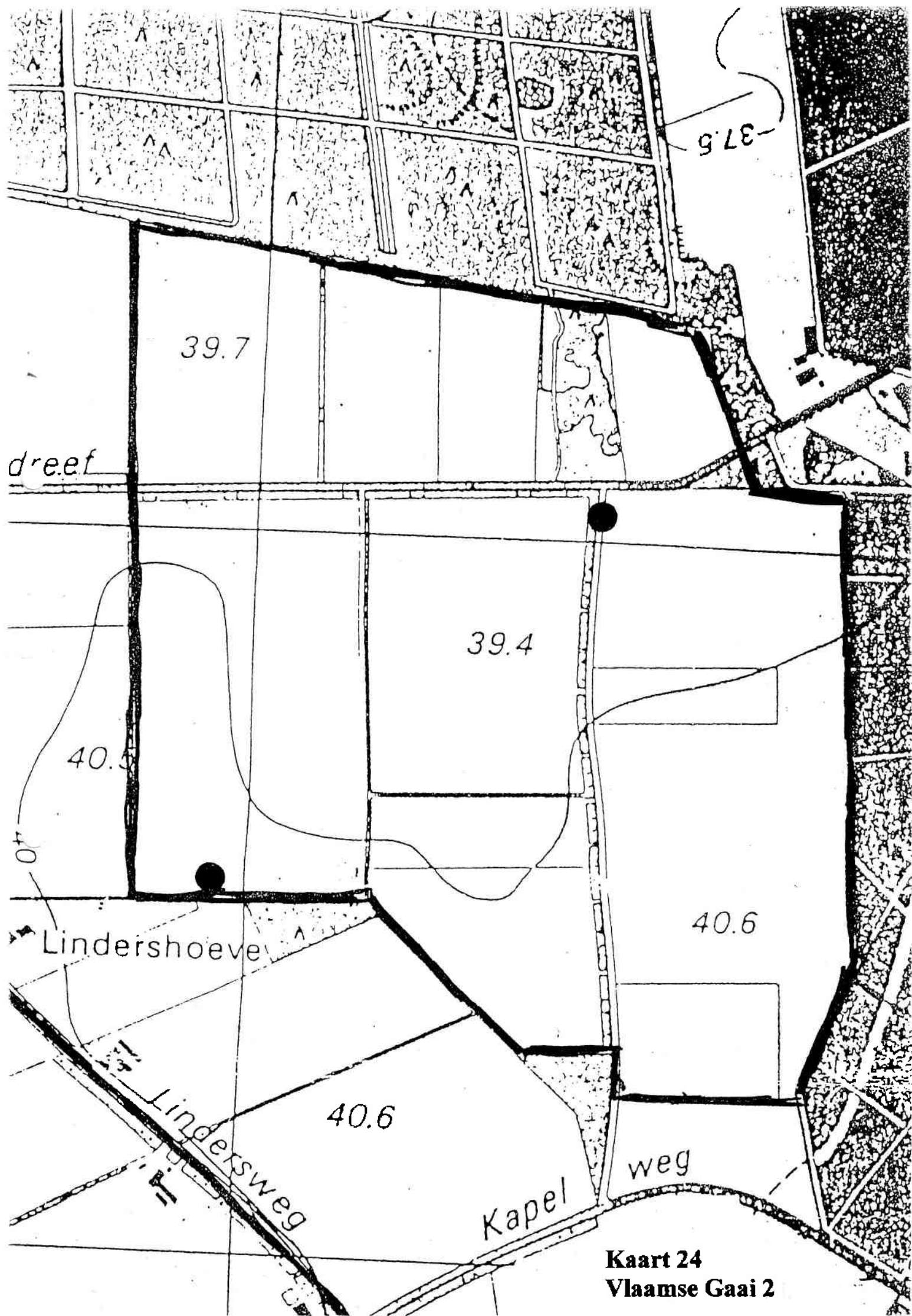
Kaart 21
Pimpelmees 6

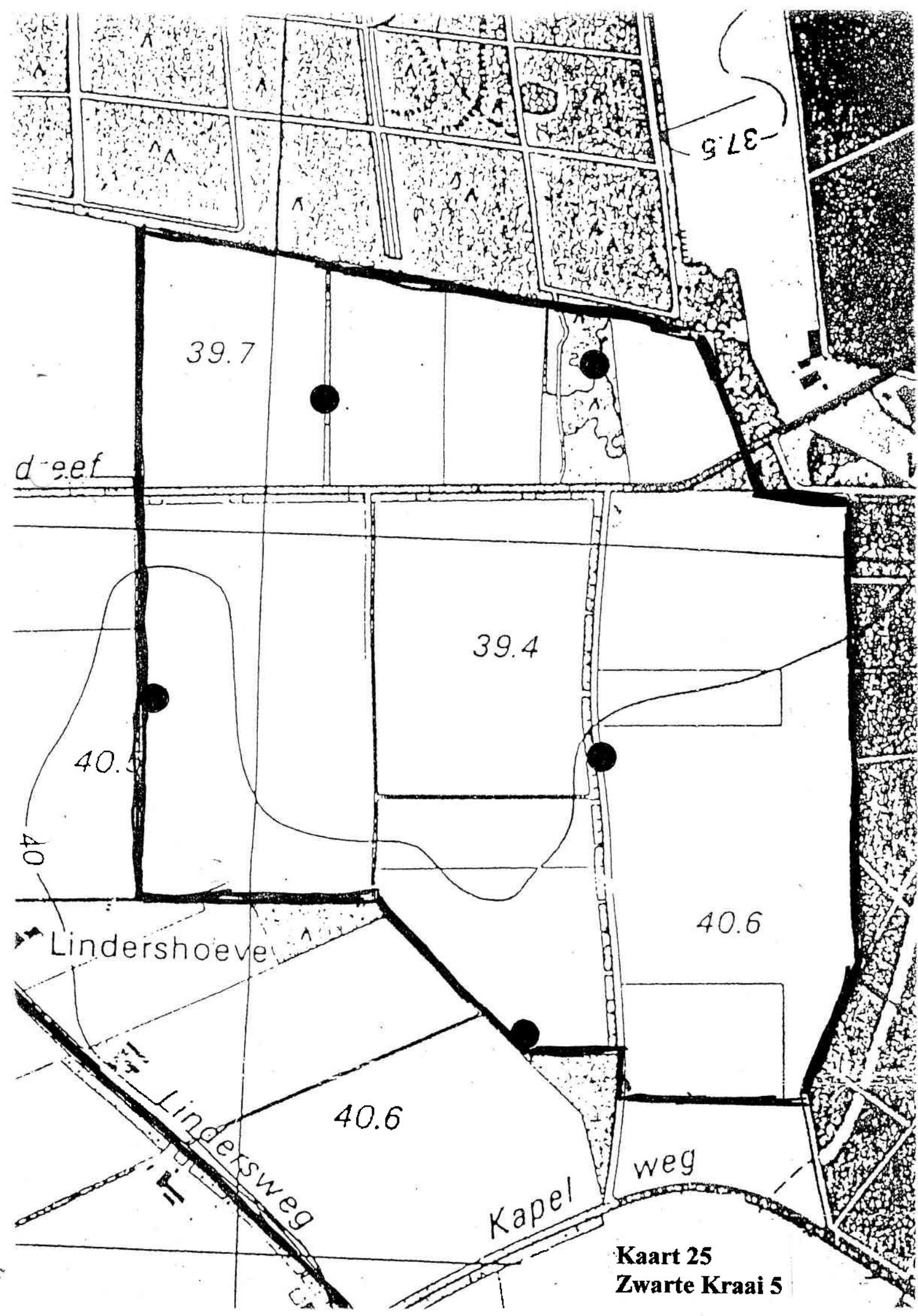

Kaart 23
Boomkruiper 5

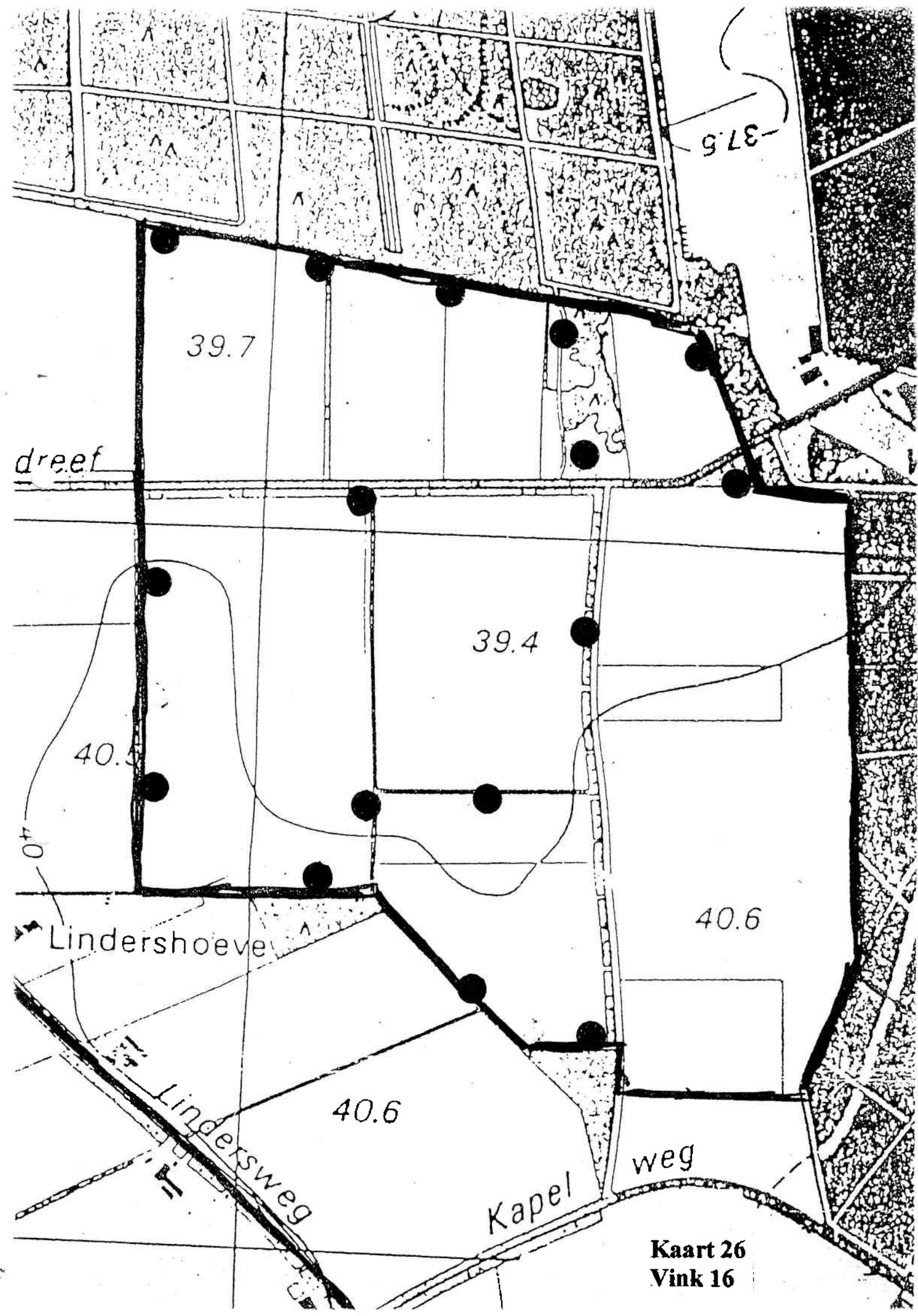
Kaart 24
Vlaamse Gaai 2

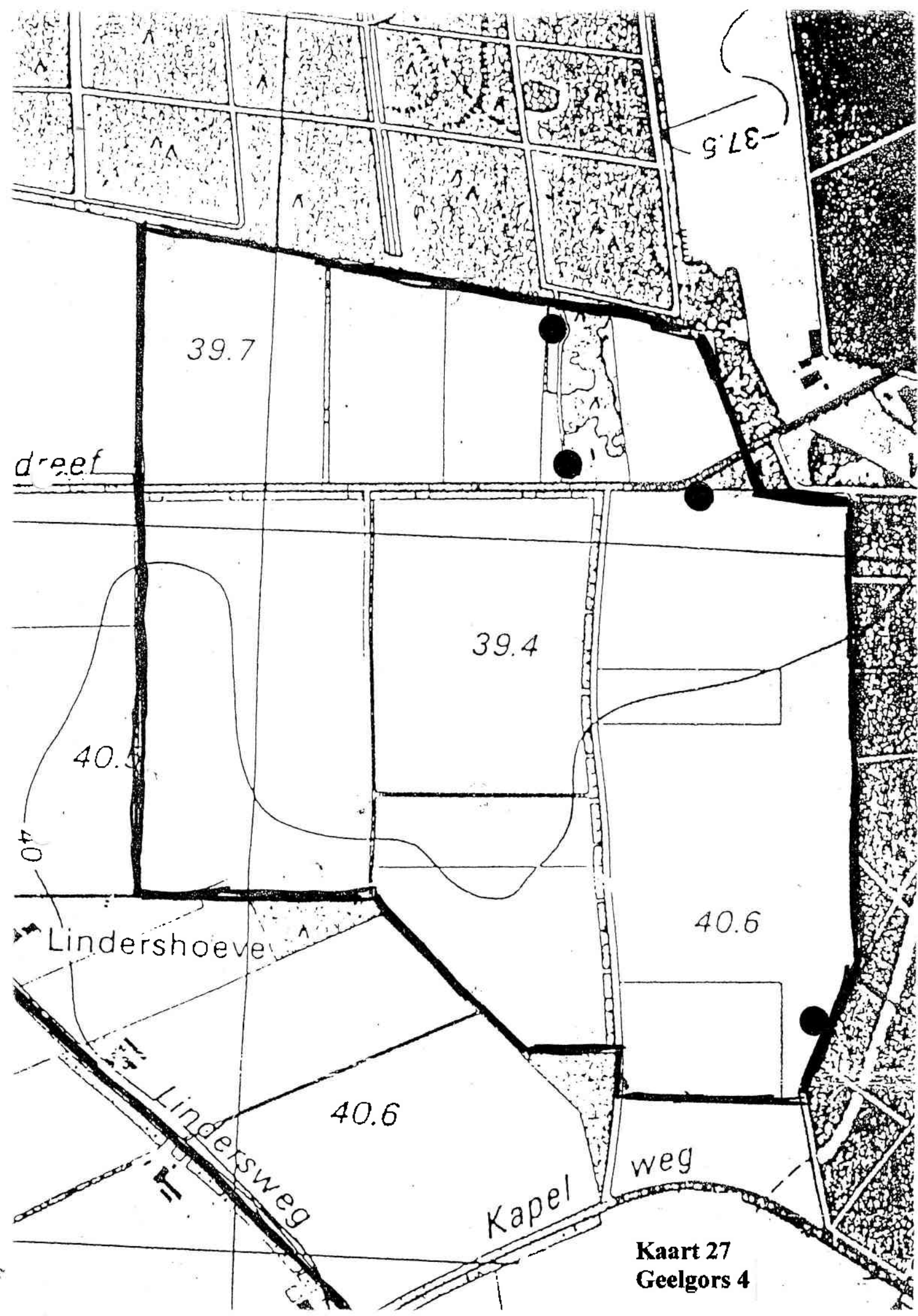

Kaart 25
Zwarte Kraai 5

Kaart 27
Geelgors 4